

**ULUSLARASI VE MİLLİ GÜREŞ HAKEMLERİNİN KAYGI DÜZEYLERİNİN
İNCELENMESİ**
EVALUATION OF THE ANXIETY LEVEL OF BOTH NATIONAL AND
INTERNATIONAL WRESTLING REFEREES

¹Gökhan BAYRAKTAR ¹Murat TEKİN ²Hüseyin EROĞLU ¹İbrahim CİCİOĞLU

ÖZET

Bu çalışmanın amacı güreş hakemlerinin kaygı düzeylerinin incelenmesidir. Bu araştırmaya Türkiye güreş federasyonuna bağlı 39 uluslararası, 32 milli güreş hakemi katılmıştır. Anketler 2006-2007 sezonunda farklı müsabakalarda görev yapan hakemlere uygulanmıştır. Veri toplamak amacıyla kaygı düzeyini ölçmek için N.Öner ve Le Compte tarafından Türkçeye uyarlanmış ve güvenilirlik ve geçerlilik çalışması yine aynı kişiler tarafından yapılmış olan Speilberger'in sürekli kaygı envanteri kullanılmış elde edilen bulgular SPSS 10,0 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bu çalışmanın sonucuna göre milli hakemlerin, uluslararası hakemlere göre, eğitim düzeyi lisans olan hakemlerin eğitim düzeyi lisansüstü olan hakemlere göre, 24-36 yaş arasında olan hakemlerin 50-61 yaş arasında olan hakemlere göre, hakemlik yılı 4-13 yıl arasında olan hakemlerin, 14-23 yıl arasında olan hakemlere göre kaygı düzeyleri yüksek çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kaygı, hakem, güreş,

ABSTRACT

In this study, it is aimed to evaluate the anxiety level of wrestling referees during the competitions period. 39 international and 32 national wrestling referees, who work for Wrestling Federation of Turkey, participated in this study. the surveys have been applied on referees, employed for different competitions between 2006-2007. Speilberger's anxiety inventory, adapted into Turkish by N. Öner and Le Compte of which investigation of validity and trustability and validity were done by the same people, has been used in order to measure the anxiety level for getting data and in evaluation of this data SPSS 10,0 programme was used.

As a result of this survey, it was found that; referees who is national level, get university grade, aged from 24 to 36 years old and have 4 to 13 years refereeing experince have higher anxiety level than referees who is international level, get post-graduate grade, between 50 and 51 years old and, have 14 to 23 years refereeing experince

Key-words : anxiety, referee, wrestling

¹ Gazi Üniversitesi. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, ANKARA

² Atatürk Üniversitesi. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, ERZURUM

GİRİŞ

Bütün insanların özellikle belli zamanlarda korktuklarını ve kaygı duydukları bilinmektedir. Kaygı seviyesinin ölçülmesi psikolog, psikiyatrist ve eğitimciler için önemlidir. Bu tür ölçümlerden elde edilen bilgiler psikolojik tedavi ya da eğitim programlarının hazırlanmasında yararlı olabilmektedir. Son elli yılı "Kaygı Çağı" olarak nitelendirilen yüzyılımızda kaygının tanınmasının ve saptanmasının gereği kendiliğinden ortaya çıkmıştır (Öner ve compte 1985).

Bir davranış bilimi olan Psikoloji, yüzyıla yakın bir süredir spor ve sporcu; konularında çözümler üretmektedir. Bireyin planları, istek ve ihtiyaçları engellendiğinde ve haksızlık, adaletsizlik durumlarında, kendi benliğine yönelik bir tehdit algıladığında ya da tam tersi kendine göre olumlu gelişmeler yaşadığında duygular açığa çıkar. Birey sonuç olarak yaşanan olumlu veya olumsuz yaşam olayları ardından duygusal yüklülükle, anksiyete yaşar. Anksiyete dilimizde kaygı, sıkıntı kelimelerine karşılık gelmektedir (Gümüş, 2003).

Başarılı olmayı hedefleyen bireyin olumlu duygu ve düşüncelere sahip olması gerekir. Sporda başarılı olmanın psikolojik şartlarının araştırıldığı spor psikolojisinde bugüne kadar, olumsuz duygular ve onların bozucu etkileri daha ağırlıklı olarak ele alınmıştır.

Bütün insanların özellikle belli zamanlarda korktuklarını ve kaygı duydukları bilinmektedir. Kaygı seviyesinin ölçülmesi psikolog, psikiyatrist ve eğitimciler için önemlidir. Bu tür ölçümlerden elde edilen bilgiler psikolojik tedavi ya da eğitim programlarının hazırlanmasında yararlı olabilmektedir. Son elli yılı "Kaygı Çağı" olarak nitelendirilen yüzyılımızda kaygının tanınmasının ve saptanmasının

gereği kendiliğinden ortaya çıkmıştır (Öner ve compte 1985).

Bu araştırma, ülkemizde çeşitli illerde farklı meslek sahibi, uluslar arası ve milli güreş hakemlerinin anksiyete (kaygı) düzeylerinin ne olduğunun belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Kaygı; nedeni açıkça tanımlanamayan tedirgin edici bir duygu veya mantıksız korku olarak tanımlanabilir. Günlük dilde "tasa" kelimesi de kaygı yerine kullanılmaktadır (Cüceloğlu, 1991).

"Kaygı" stres yaratan durumların oluşturduğu üzüntü, algılama ve gerginlik gibi hoş olmayan duygusal ve gözlenebilir reaksiyonlardır. Bir kişi kaygılandığı zaman, merkezi sinir sistemi uyarılır, kalp atışının hızlanması, nabız atışlarının yükselmesi gibi ve ellerin terlemesi gibi reaksiyonlar görülür. Kişinin kaygı düzeyinin yoğunluğu stres yaratan uyarıcının kişi tarafından nasıl algılandığına bağlıdır. Ortaya çıkan durumun bireye zarar verme, bir tehdit oluşturma derecesine göre kaygı da artacaktır (Özguven, 1994).

Harry, Stack ve Sullivan, anksiyetenin kaynağını erken çocukluk döneminde çocuk ile anne arasındaki ilişkilere bağlar. Annenin anksiyetesinin çocuğa geçtiğini ileri sürer. Bilişsel bakış açısı ile ilgili araştırmalar, yaşamlarında stresli olayları kontrol edemeyen kişilerin kaygı yaşama olasılıklarının, stres verici olaylar üzerinde kontrole sahip olduklarına inanan kişilerden daha yüksek kaygı yaşadıklarını göstermektedir (Morris, 2002).

"Kaygı" stres yaratan durumların oluşturduğu üzüntü, algılama ve gerginlik gibi hoş olmayan duygusal ve gözlenebilir reaksiyonlardır. Bir kişi kaygılandığı zaman, merkezi sinir sistemi uyarılır, kalp atışının hızlanması, nabız atışlarının yükselmesi gibi ve ellerin terlemesi gibi reaksiyonlar görülür. Kişinin kaygı düzeyinin yoğunluğu stres

yaratan uyarıcının kişi tarafından nasıl algılandığına bağlıdır. Ortaya çıka durumun bireye zarar verme, bir tehdit oluşturma derecesine göre kaygı da artacaktır (Özguven, 1994).

Heimen herkes, kendini engelleyen, endişe verici, üzüntü yaratıcı bir durum karşısında kaygıya düşer. Ancak insanın kaygıları sürekli olursa insanı uyumsuzluğa, başarısızlığa sürükler, işlerini yapamaz hale getirir. Kaygı, en küçük sorunlara karşı gösterilen hafif endişelerden başlayarak, insanın bir konuda düşüncelerini toplamaktan, belleğini kullanmaktan yoksun kılacak duruma kadar yoğunlaşabilir (Başaran, 1991).

Kaygı, insanın var oluşundaki en temel duygulardan biridir ve korku, öfke, keder, sıkıntı gibi duygularla karışmış olduğu için anlaşılması ve tanınlanması çok güçtür (Morgan, 1981).

Freud'a göre kaygı, fiziki ya da sosyal çevreden gelen tehlikelere karşı bireyi uyarma, gerekli uyumu sağlayabilme ve hayatı sürdürme fonksiyonlarına katkıda bulunur. Fakat kaygı gerçek dışı ve mantığa aykırı bir niteliğe bürünürse uyum fonksiyonunu yitirir ve normal dışı davranışların ortaya çıkmasına sebep olur (Özodaişik, 1989).

Rolla May, kaygının insan psikolojisindeki esas ve temel yerini ilk gören bilim adamının Freud olduğunu belirtmektedir. Freud'un ilk teorisinde kaygıyı nevrozun düğüm noktası ve temel nedeni olarak ele aldığını söylemektedir. Ego tarafından algılanan bir tehlike kaygıyı ortaya çıkarmakta ve bu kaygı regrasyon yaratmaktadır (Kozancıoğlu, 1986).

Freud üç kaygı tanımlamaktadır.

- 1- Gerçeklik kaygısı
- 2- Törel kaygı
- 3- Nevrotik kaygı

Kaygı olgusunun anlaşılmasında en önemli katkılardan biri de Horney'den gelmiştir. Horney kaygıya ilişkin görüşlerinde Freud'dan bazı noktalarda

ayrılmaktadır. O kaygının içgüdüsel dürtülerin varlığına karşı geliştirilen korkudan çok baskı altına alınmış dürtülerimize karşı duyulan korku sonucunda oluştuğuna inanır. İkinci nokta cinselliğin kendi başına kaygıya neden olmadığı görüşündedir. Üçüncü nokta ise; Horney çocukluk yılları kaygılarının sonraki kaygılar zincirine temel oluşturduğunu kabul etmekle birlikte kaygının tümüyle çocukluk yıllarına ait tepkiler olduğu görüşünde değildir (Gençtan, 1988)

Bireyin çevresi ile olan ilişkilerinin bozulmasına, potansiyelini tam olarak gerçekleştirememesine engel olan kaygı, kökenini bireyin çocukluk yaşantısından alır. Çocuklukta aşırı reddedici, küçük düşürücü tutumlar, ergenlik döneminde değer yetişkinlerin alaycı tutumları; ceza verirken ana babaların cezaya eşlik eden itici davranışları; ana babaların birbirine karşıt düşen istekleri; ana baba arasında boşandıktan sonra bile devam eden çekişmeler, çocuğun ilk toplumsallaşma deneyiminde karşılaştığı güçlükler; arkadaş ilişkilerinde karşılaştığı itici ve küçük düşürücü davranışlar kaygının oluşmasına neden olabilir (Sargın, 1990).

Kaygı çocuğun çevresinde kaygılı insanların varlığı ile gelişir. Bulaşıcı bir duygu olduğundan, kaygılı ve telaşlı bir annenin bakışları, ses tonu ve gene havası çocuğu etkisi altına alır. Anneden geçen kaygı sonucu çocuk zihninde yeni bağlantılar kurarak çevresindeki bazı kişiler ve durumlar karşısında da kaygı duymaya başlar (Gençtan, 1988).

Cüceloğlu kaygının nedenlerini şu şekilde sıralamaktadır:

1. Desteğin Çekilmesi: Kişi alışılmış çevrenin ortadan kalktığı durumlarda kaygı duyar. Yani ortam değişikliği, yeni durumlara adaptasyon dönemi kaygı yaratır.

2. Olumsuz Bir Sonucu Beklemek: Olumsuz sonuçların ortaya çıkabileceği

durumlarda bu olumsuzluğu beklemek ve düşünmek kaygı ile sonuçlanacaktır.

3. İç Çelişki: İnandığımız ve önem verdiğimiz bir fikir, yaptığımız davranış arasında bir çelişki ortaya çıktığı zaman kaygı türünde bir gerginlik ortaya çıkacaktır. Bu durumda çelişkiyi giderecek çözüm yolu aranacak ve çözüm yoluna ulaşmaya kadar kaygı duyulacaktır.

4. Belirsizlik: Gelecekte ne olacağını bilmemek insanlar için belli başlı kaygı nedenlerinden biridir. İleride olumsuz türden olayların olacağını bilmek, ne olacağını hiç bilmemeye yeğlenmektedir. Cüceloğlu insanoğlunun belirsizliği ortadan kaldırmak için sosyal kurumları ve kültürü, bilim ve teknolojiyi yarattığını söylemektedir (Cüceloğlu, 1992).

Kaygılı birey, işleri yolunda gitse de kaygılıdır. Belirsiz kaygılar sürekli sıkıntılı ve tedirgin olmasına, umudunu kolayca yitirmesine yol açar. Güçlkle bir karar verebilse de, bu kararın sonuçları, yapmış olabileceği yanlışlar ve bunların doğurabileceği olumsuz sonuçlar üzerinde aşırı bir kaygı sürdürür. Bu insanların üzüntü konusu yaratmadaki hayal güçleri sınırsızdır. Bu üzüntü konusu ortadan kalktığı an yeni bir sorun bulunur ve sonunda kişilerde sabırlarını yitirirler. Üzüntüler gece yatağa girdikten sonra bitmez. Günlük olaylara ilişkin kaygılara, geçmişte yapılmış yanlışlar ve gelecekte ortaya çıkabilecek güçlükler eklenir. Bu düşünceler son bulup uykuya dalındığında silahlı adamlar tarafından kovalanma, yüksek yerden düşme, düşmanlarda kaçarken bacakların yavaş hareket etmesi gibi kaygı rüyaları görülür (Gençtan, 1988).

Kaygı Çeşitleri

Durumluk Kaygı

Kaygı, insanın temel duygularından biri olarak kabul edilebilir. Hepimiz, tehlikeli gördüğümüz durumlarda bir miktar kaygı duyarız. Dişçi koltuğuna otururken, sınav

kapısında beklerken, uçağa binmeden ya da bir ameliyata girmeden önce tedirgin ve huzursuz oluruz. Tehlikeli koşulların yarattığı bu kaygı türü genellikle bireyin yaşadığı geçici, duruma bağlı bir kaygı oluşturur. Buna "durumluk kaygı" denir (Öner, 1985).

Sürekli Kaygı

Öz değerlerinin tehdit edildiğini zannetmesi ya da içinde bulunduğu durumları stres altında yorumlaması sonucu birey kaygı duyar. Buna da "sürekli kaygı" denir.

Sürekli kaygı farklılıklar gösteren bir kişilik özelliğidir. Sürekli kaygısı yüksek olan bireyler, düşük olanlara göre stres yaratan durumları daha çok tehlikeli ya da tehdit edici olarak algılama ve daha yoğun durumluk kaygı reaksiyonları ile tepkide bulunma eğilimindedirler (Özgüven, 1994).

Bireyin kaygı yaşantısına olan yatkınlığıdır. Buna kişinin içinde bulunduğu durumlar, genellikle stresli olarak algılama, yorumlama eğilimi de denebilir. Objektif kriterlere göre nötr olan durumların birey tarafından tehlikeli ve özünü tehdit edici (küçültücü) olarak algılanması sonucu oluşan hoşnutsuzluk ve mutsuzluk duygusudur. (Öner, 1985).

Sürekli kaygının seviyesi, bireyin ilerdeki tehlikeli durumlarda yaşayacağı durumluk kaygı derecesinin şiddetini ve sıklığını belirler.

Spielberger sürekli kaygının özelliklerini şöyle belirtir:

1. Bu tip durumluluk kaygıya oranla durağan ve süreklidir.

2. Bu tip kaygının şiddeti ve süresi kişilik yapısına göre değişir.

3. Kişilik yapısının kaygıya yatkın oluşu sürekli kaygı düzeyini etkiler.

4. İnsanların sürekli kaygı düzeylerinin birbirinden farklı olması, tehdit eden durumun algılanmasını, anlaşılmasını, yorumlanmasını, sözcüklerin değerlendirilmesini değiştirir (Köknel, 1989).

MATERYAL ve YÖNTEM

Araştırmanın Amacı, Türkiye Güreş federasyonuna bağlı güreş hakemlerinin kaygı düzeylerini belirleyebilmektir.

Araştırmanın evrenini; Türkiye'nin farklı bölgelerinde görev yapan 146 milli, 54 Uluslararası hakem oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini; Farklı müsabakalarda görevli 32 milli, 39 uluslararası hakem oluşturmaktadır.

Araştırma tarama modelindedir. İlk olarak araştırmanın amacına ilişkin mevcut bilgiler, literatürün taranmasıyla sistematik bir şekilde verilmiştir. Böylece konu hakkında teorik bir çerçeve oluşturulmuştur. İkinci olarak kaygı düzeyini ölçmek için N.Öner ve Le Compte tarafından Türkçeye uyarlanmış ve güvenilirlik ve geçerlilik çalışması yine aynı kişiler tarafından yapılmış olan Speilberger'in sürekli kaygı envanteri kullanılmış örneklem yoluyla farklı müsabakalarda görev yapan 32 milli, 39 uluslararası hakeme uygulanmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Ayrıca; uluslararası ve milli güreş hakemlerinin kategori ve eğitim düzeyi değişkenlerine t Testi uygulanırken, yaş, hakemlik yılı ve gelir değişkenlerine göre one way (tek yönlü varyans analizi) testi kullanılmış gruplar arası farkları belirleyebilmek içinde tukey testi kullanılarak manidarlık (P) 0,05 alınmıştır.

Verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında SPSS (Statistical package for social sciences) paket programı kullanılmış ve ölçeğin güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alpha) 0.73 bulunmuştur.

BULGULAR

Tablo 1'de görüldüğü gibi; Uluslararası ve milli güreş hakemlerinin kategori değişkenine göre; kaygı düzeylerinin t testi karşılaştırılmasını

gösteren dağılım incelendiğinde; kategori değişkeni ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. [t değeri =-1,331 P=0,018<.05]. uluslararası hakemlerin kaygı düzeylerinin ortalaması (\bar{X} =39,5897) iken milli hakemlerin kaygı düzeyi ortalaması da (\bar{X} =41,000) dır. Bu da milli hakemlerin uluslararası hakemlere göre kaygı düzeylerinin yüksek olduğu sonucunu vermektedir.

Tablo 2'de görüldüğü gibi; Uluslararası ve milli güreş hakemlerinin eğitim düzeyi değişkenine göre; kaygı düzeylerinin t testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; eğitim düzeyi değişkeni ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. [t değeri =-1,070 P=0,034<.05]. Eğitim düzeyi lisans olan hakemlerin kaygı düzeylerinin ortalaması (\bar{X} =40,1509) iken eğitim düzeyi lisansüstü olan hakemlerin ortalaması da (\bar{X} =38,9091) dir. Bu da bize eğitim düzeyi lisans olan hakemlerin eğitim düzeyi lisansüstü olan hakemlere göre kaygı düzeylerinin yüksek olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 3'de görüldüğü gibi; uluslararası ve milli güreş hakemlerinin yaş değişkenine göre kaygı düzeylerinin one-way anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; yaş değişkeni ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. [F değeri =1,934 P=0,048 <.05].

Tablo 4 'de görüldüğü gibi; Uluslararası ve milli güreş hakemlerinin yaş değişkenine kaygı düzeyleri tukey testi ile analiz edilmiş bu analiz sonucunda; 24-36 yaş arasında olan hakemlerin 50-61 yaş arasında olan hakemlere göre kaygı düzeyleri yüksek çıkmıştır.

Tablo 5'de görüldüğü gibi; uluslararası ve milli güreş hakemlerinin yıl değişkenine göre kaygı düzeylerinin one-way anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde;

hakemlerin yıl değişkeni ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. [F değeri =1,625 P=0,050 < .05].

Tablo 6 'da görüldüğü gibi; Uluslararası ve milli güreş hakemlerinin yıl değişkenine göre kaygı düzeyleri tukey testi ile analiz edilmiş bu analiz sonucunda; 4-13 yıl arasında olan hakemlerin 14-23 yıl arasında olan hakemlere göre kaygı düzeyleri yüksek çıkmıştır.

Tablo 7'de görüldüğü gibi; uluslararası ve milli güreş hakemlerinin gelir değişkenine göre kaygı düzeylerinin one-way anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; gelir değişkeni ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. [F değeri =0,133 P=0,876 > .05].

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada; Türkiye Güreş federasyonuna bağlı güreş hakemlerinin kaygı düzeylerini belirleyebilmek amaçlanmaktadır. Genel amaca bağlı olarak aşağıda yer alan sonuçlara ulaşılmıştır.

Uluslararası ve milli güreş hakemlerinin kategori değişkeni ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < .05$). Uluslararası hakemlerin kaygı düzeylerinin ortalaması ($\bar{X}=39,58$) iken milli hakemlerin kaygı düzeyi ortalaması da ($\bar{X}=41,00$) dir. Bu da milli hakemlerin uluslararası hakemlere göre kaygı düzeylerinin yüksek olduğu sonucunu vermektedir. Bu bulgu Aydın (2003)'ün yaptığı çalışma ile paralellik göstermektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda uluslararası hakemlerin kariyer, deneyim ve farklı ülkelerde maç yönetmeleri bakımından milli hakemlere göre daha deneyimli olması kaygı düzeylerinin düşük olabileceğini gösterebilir.

Uluslararası ve milli güreş hakemlerinin eğitim düzeyi değişkeni ile

kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < .05$). Eğitim düzeyi lisans olan hakemlerin kaygı düzeylerinin ortalaması ($\bar{X}=40,15$) iken eğitim düzeyi lisansüstü olan hakemlerin ortalaması da ($\bar{X}=38,90$) dir. Bu da bize eğitim düzeyi lisans olan hakemlerin eğitim düzeyi lisansüstü olan hakemlere göre kaygı düzeylerinin yüksek olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bu bulgu Tiryaki ve ark(1991) tarafından yapılan araştırmayla paralellik göstermektedir. Eğitim düzeyinin lisansüstü olması hakemlerin aldıkları derslerin ve eğitimin kaygı ve stresle başa çıkma özelliklerini pozitif yönde etkileyebileceği düşünülebilir.

Uluslararası ve milli güreş hakemlerinin yaş değişkenine göre kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < .05$). Bu farklılık sonucunda; 24-36 yaş arasında olan hakemlerin 50-61 yaş arasında olan hakemlere göre kaygı düzeyleri yüksek çıkmıştır. Bunun nedeni bireyin kaygı yaşantısına olan yatkınlığıdır. Buna kişinin içinde bulunduğu durumlar, genellikle stresli olarak algılama, yorumlama eğiliminden kaynaklanıyor olabilir.

Uluslararası ve milli güreş hakemlerinin hakemlik yılı değişkenine ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < .05$). Bu farklılık sonucunda; 4-13 yıl arasında olan hakemlerin, 14-23 yıl arasında olan hakemlere göre kaygı düzeyleri yüksek çıkmıştır. Bunun nedeni; kişinin bir uyarana karşı karşıya kaldığında yaşadığı bedensel, duygusal ve zihinsel değişimlerle kendini gösteren bir uyarılmışlık düzeylerinden kaynaklanabilir.

Uluslararası hakemlerin kariyer ve süre olarak milli hakemlere göre daha deneyimli olmaları, daha önemli maçlar yönetmelerinin kaygı düzeylerinin daha düşük olabileceğini göstermektedir.

Uluslararası ve milli güreş hakemlerinin gelir değişkenine göre kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > .05$).

Bu çalışmanın sonucuna göre milli hakemlerin, uluslararası hakemlere göre, eğitim düzeyi lisans olan hakemlerin eğitim düzeyi lisansüstü olan hakemlere göre, 24-36 yaş arasında olan hakemlerin 50-61 yaş arasında olan hakemlere göre, hakemlik yılı 4-13 yıl arasında olan hakemlerin, 14-23 yıl arasında olan hakemlere göre kaygı düzeyleri yüksek çıkmıştır. Buda bize araştırmaya katılan güreş hakemlerinin yaşam ve deneyimlerinin, psikolojik yapılarını ve kaygı düzeylerini etkilediğini göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Arkonaç, O.,(1986). **Psikiyatrik Bozukluklar ve Tedavileri**. İstanbul:Nobel Kitabevi.
- Aydın İ.,(2003) **Hakemlerin Maç Öncesi Durumluluk Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması Ve Bazı Değişkenlerin Durumluluk Kaygılarına Etkileri**, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun
- Başaran, İ E.,(1991). **Örgütsel Davranış**. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
-(1991). **Eğitim Psikolojisi**. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
-(1992). **Yönetimde İnsan İlişkileri**. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Cüceloğlu, D., (1992). **İnsan ve Davranış**. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Gençtan, E., (1988). **Çağdaş Yaşam ve Normal Dışı Davranışlar**. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kazıcioğlu, G., (1986). **Çocukların Anksiyete Dayalı Düzeyleri ile Annelerin Tutumları Arasındaki İlişki**. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, No: 3394.
- Köknel, Ö., (1989). **Genel ve Klinik Psikiyatri**. İstanbul: Nobel Kitabevi.
- Morgan, C.T., (1981). **Psikolojiye Giriş Ders Kitabı**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları, No:1.
- Norfolk, D., (1989). **İş Hayatında Stres**. İstanbul: Form Yayınları.
- Öktem, Ö., (1981). **Anksiyetenin Öğrenme ve Hafızaya Etkisi**. İstanbul: Günyay Matbaası.
- Öner, N.,(1985). **Durumluluk-Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı**. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Öner, N, Le Compte A(1983) **Durumluluk- Sürekli Kaygı El Kitabı**.B.Ü Yayınları, İstanbul
- Özgülven, İ. E.,(1994). **Psikolojik Testler**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.
- Özodaişık, M., (1989). **Yalnızlığın Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi.
- Sargın, N., (1990). **Lise I. ve Lise III. Sınıf Öğrencilerinin Durumluluk-Sürekli Kaygı Düzeylerinin Belirlenip Karşılaştırılması**. İzmir: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Spielberger C.D.(1972) **Anxiety As Emototional State**, Hn, C.D Spielberger C.D. . Anxiety Currents Trend İn Theory On Research Academic Press New York P:23-43
- Tekarslan, E., (1980). **Kakarın Anlamı ve Geleneksel Esasları**. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, Cilt: IX, Sayı: 1.
- Tiryaki Ş, Erdil G, Acar M., (1991) **Sporcu ve sporcu olmayan gençlerin kişilik özellikleri**, SHD 26(1) Mart,19-23

TABLOLAR

Tablo 1 Uluslararası ve Milli Güreş Hakemlerinin Kategori Değişkenine Göre kaygı düzeylerinin T Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

		N	Ortalama	Std. Sapma	t	P
Kaygı Düzeyi	Uluslararası hakem	39	39,5897	4,1468	-1,331	0,018*
	Milli hakem	32	41,000	4,7790		

Tablo 2 Uluslararası ve Milli Güreş Hakemlerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre kaygı düzeylerinin T Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

		N	Ortalama	Std. Sapma	t	P
Kaygı düzeyi	Lisans	53	40,1509	4,7733	1,070	0,034*
	Lisansüstü	11	38,9091	3,1766		

Tablo 3 Uluslararası ve Milli Güreş Hakemlerinin Yaş Değişkenine Göre Kaygı Düzeylerinin One-Way Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

Varyans Kaynağı		KT	Sd	KO	F	P
24-36 yaş 37-49 yaş 50-61 yaş	Gruplar arası	37,347	2	18,673	1,934	0,048*
	Grup içi	1359,048	68	19,986		

Tablo 4 Uluslararası ve Milli Güreş Hakemlerinin Yaş Değişkenine Göre Kaygı Düzeylerinin Tukey Testi ile Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

	Yaş değişkenleri	Ortalamalar farkı	P
24-36 yaş	37-49 yaş	2,4476	1,000
	50-61 yaş	1,9487	0,042*
37-49 yaş	24-36 yaş	2,4480	1,000
	50-61 yaş	1,9242	0,413
50-61 yaş	24-36 yaş	1,9487	0,042*
	37-49 yaş	1,9242	0,413

Tablo 5 Uluslararası ve Milli Güreş Hakemlerinin Yıl Değişkenine Göre Kaygı Düzeylerinin One-Way Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

	Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
4-13 yıl	Gruplar arası	25,217	2	12,608		
	Grup içi	1371,177	68	20,164	1,625	0,050*
14-23 yıl						
24-32 yıl						

Tablo 6 Uluslararası ve Milli Güreş Hakemlerinin Yıl Değişkenine Göre Kaygı Düzeylerinin Tukey Testi ile Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

	Yıl değişkenleri	Ortalamalar farkı	P
4-13 yıl	14-23 yıl	1,2815	0,050*
	24-32 yıl	1,6833	0,938
14-23 yıl	4-13 yıl	1,2815	0,050*
	24-32 yıl	0,7063	0,911
24-32 yıl	4-13 yıl	0,5752	0,938
	14-23 yıl	0,7063	0,911

Tablo 7 Uluslararası ve Milli Güreş Hakemlerinin Gelir Değişkenine Göre Kaygı Düzeylerinin One-Way Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

	Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
700-1150ytl	Gruplar arası	5,439	2	2,720	0,133	0,876
	Grup içi	1390,955	68	20,455		
1151-1550ytl						
1551-2000ytl						